

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

03 decembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte –Ursache Petru,

Judecători –Timofti Vladimir, Covalenco Elena, Nicolaev Ghenadie și Gordilă Nicolae,

a judecat în ședință publică recursurile ordinare declarate de către partea vătămată Cemîrtan Marin și avocatul Artene Sergiu în numele inculpatului Cemîrtan Ion împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2013 în cauza penală privindu-l pe

Cemîrtan Ion Nicolae, născut la 23 februarie 1950, originar și domiciliat în s. Săseni, r-nul Călărași;

termenul de examinare a cauzei fiind:

- *în prima instanță din 22.10.2012 pînă la 10.12.2012;*
- *în instanța de apel din 17.01.2013 pînă la 01.04.2013;*
- *în instanța de recurs din 10.09.2013 pînă la 03.12. 2013.*

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Avocatul Golban Serghei, partea vătămată Cemîrtan Marin și inculpatul Cemîrtan Ion, care au susținut recursurile în sensurile declarate.

Procurorul Suvac Nicolae, care s-a pronunțat pentru respingerea recursurilor declarate de către partea vătămată Cemîrtan Marin și avocatul Artene Sergiu în numele inculpatului Cemîrtan Ion.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Călărași din 10 decembrie 2012 în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Cemîrtan Ion a fost condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal la 3 ani închisoare.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei numite i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 4 ani.

S-a dispus încasarea de la Cemîrtan Ion în beneficiul lui Cemîrtan Marin, prejudiciul moral în sumă de 16000 lei.

2. În fapt, prima instanță a reținut, că Cemîrtan Ion, la data de 22 august 2012, aproximativ la ora 16⁰⁰, aflându-se în curtea gospodăriei sale din s. Săseni, r-nul Călărași, în urma unui conflict între el și fiul său, Cemîrtan Marin, intenționat l-a lovit cu un ciocan în regiunea capului, în timp ce acesta era cu spatele la el. În timp ce Cemîrtan Marin încerca să se ridice de la pământ după loviturile primite, Cemîrtan Ion i-a mai aplicat câteva lovituri tot în regiunea capului.

Ulterior, cînd Cemîrtan Marin a reușit să se ridice și să iasă în drum după ajutor, Cemîrtan Ion l-a ajuns din urmă și i-a mai aplicat cu o piatră câteva lovituri în regiunea capului. Astfel în rezultatul loviturilor aplicate de către Cemîrtan Ion, lui Cemîrtan Marin i-au fost cauzate leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, sub formă de plăgi în regiunea capului cu fracturile denivelate a oaselor parietale bilateral.

În drept, acțiunile lui Cemîrtan Ion au fost încadrate în baza art. 151 alin. (1) Cod penal – vătămarea intenționată gravă a integrității corporale, care este periculoasă pentru viață.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apel de către procuror și de către partea vătămată Cemîrtan Marin.

3.1. Procurorul în apelul declarat a solicitat casarea sentinței în partea încadrării acțiunilor lui Cemîrtan Ion în baza art. 151 alin. (1) Cod penal și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acesta să fie condamnat conform învinuirii în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal la 5 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, invocînd că instanța de judecată nu a luat în considerație, că acțiunile inculpatului Cemîrtan Ion se încadrează în limitele infrațiunii prevăzute de art. 201¹ alin.(3) lit. a) Cod penal, deoarece fapta social periculoasă s-a produs în familie, iar tatăl și feciorul sunt membri ai familiei Cemîrtan și rude pe linie dreaptă. De asemenea, fapta sa produs în timpul cînd victima conlocuia cu părinții săi (respectiv și cu făptuitorul), iar calitatea de membru al familiei exista în momentul săvîrsirii faptei social periculoase, fapt stipulat și în art. 133¹ Cod penal. Acțiunea civilă acuzatorul de stat o consideră satisfăcută echitabil și nu a considerat necesar de a fi modificată.

3.2. Partea vătămată Cemîrtan Marin în apelul declarat a solicitat casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei, considerînd-o una prea blîndă. De asemenea a solicitat a fi încasat de la inculpat în beneficiul său prejudiciul moral estimat în sumă de 30000 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2013 au fost admise apelurile procurorului și a părții vătămate Cemîrtan Marin, casată în latura penală sentința Judecătorei Călărași din 10 decembrie 2012 și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Cemîrtan Ion a fost condamnat în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal la 3 ani 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

În rest, sentința primei instanțe a fost menținută.

4.1. Pentru a pronunța decizia instanța de apel a reținut, că Cemîrtan Ion, la data de 22 august 2012, aproximativ la ora 16⁰⁰, aflîndu-se în curtea gospodăriei sale din s. Săseni, r-nul Călărași, în urma unui conflict între el și fiul său, Cemîrtan Marin, intenționat l-a lovit cu un ciocan în regiunea capului, în timp ce acesta era cu spatele la el. În timp ce Cemîrtan Marin încerca să se ridice de la pămînt după loviturile primite, Cemîrtan Ion i-a mai aplicat cîteva lovituri tot în regiunea capului.

Ulterior, cînd Cemîrtan Marin a reușit să se ridice și să iasă în drum după ajutor, Cemîrtan Ion l-a ajuns din urmă și i-a mai aplicat cu o piatră cîteva lovituri în regiunea capului. Astfel în rezultatul loviturilor aplicate de către Cemîrtan Ion, membrului familiei sale, fiului său – Cemîrtan Marin i-au fost cauzate leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, sub formă de plăgi în regiunea capului cu fracturile denivelate a oaselor parietale bilateral.

În drept, acțiunile lui Cemîrtan Ion de către instanța de apel au fost încadrate în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal – violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a cauzat vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății.

4.2. Instanța de apel și-a argumentat soluția prin aceea că probele cercetate de instanța de fond, administrate în faza de urmărire penală stabilesc cu certitudine fapta comisă de inculpatul Cemîrtan Ion și anume cauzarea leziunilor corporale grave

membrului familie sale, fiului Cemîrtan Marin, fapta ilicită prevăzută de art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal.

5. Hotărîrea nominalizată este atacată cu recurs ordinar de către partea vătămată Cemîrtan Marin și avocatul Artene Sergiu în numele inculpatului Cemîrtan Ion.

5.1. Partea vătămată Cemîrtan Marin în recursul declarat în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală solicită casarea deciziei, cu menținerea sentinței primei instanțe, invocînd că:

- hotărîrea instanței de apel este una ilegală și pasibilă casării, pe motiv că neîntemeiat a recalificat acțiunile inculpatului în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal;

- inculpatul este tatăl său și a locuit cu acesta în satul de baștină pînă în anul 2001, apoi a plecat la muncă în Rusia, unde s-a stabilit cu traiul;

- soția locuiește cu el în Rusia, iar feciorul său l-a lăsat în grija mamei sale;

- în Moldova vine foarte rar, nu locuiește împreună cu părinții și nu au gospodărie comună;

- Cemîrtan Ion îi este rudă, dar nu fac parte dintr-o familie, deoarece fiecare are familia sa și venea doar în ospeție să-și vadă fiul;

- în prezent cu tatăl său sunt în relații normale, prejudiciul i-a fost achitat și careva pretenții la el nu are;

- prin comportamentul său neadecvat, el a provocat comiterea infracțiunii de către tatăl său – Cemîrtan Ion.

5.2. Avocatul Artene Sergiu în recursul declarat în numele inculpatului Cemîrtan Ion, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală solicită casarea deciziei, cu menținerea sentinței primei instanțe, invocînd că:

- nu este de acord cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului în temeiul art. 201¹ alin. (3) Cod penal, deoarece această calificare este una incorectă, iar acțiunile inculpatului și circumstanțele concrete în care au fost comise nu reflectă o asemenea componentă de infracțiune;

- la emiterea ordonanței de punere sub învinuire, la eliberarea mandatului de arest, la anunțarea în căutare, cît și la reținerea inculpatului, OUP cunoștea cu certitudine despre faptul că victima acestei infracțiuni este fiul inculpatului, adică o rudă pe linie dreaptă a lui și inițial a calificat acțiunile lui Cemîrtan Ion în temeiul art. 151 alin. (1) Cod penal, deoarece componentă de infracțiune prevăzută la art. 201¹ alin.(3) Cod penal presupune calitatea de subiect special atît pentru făptuitor, cît și pentru victimă, adică atît făptuitorul, cît și victima urmează să aibă calitatea de membru al familiei, așa cum violența în familie se comite de un membru al familiei asupra unui alt membru;

- potrivit practicii CEDO în domeniul relațiilor de familie (Speta Mark contra Belgiei, 13 iunie 1979, Speta Kroon și alții contra Olandei, 27 noiembrie 1994), termenul de familie s-a extins la noțiunea de „viața de familie”, care reflecta o situație de fapt. În așa fel nu este suficient, iar în unele cazuri nu este obligatoriu, ca membrii familiei să fie legați între ei biologic sau prin căsătorie, însă este important ca acestea de fapt să ducă o viață de familie, adică să conlocuiască împreună;

- instanța de apel nu a luat în considerație, că atît în conținutul ordonanței de punere sub învinuire, cît și în conținutul concluziilor de învinuire, acuzarea nu a reflectat calitatea de membru al familiei atît pentru inculpat cît și pentru victimă prin prisma art. 133¹ lit. a) sau b) Cod penal;

- instanța de apel urma să dea apreciere faptului că din actele (ordonanța de punere sub învinuire și rechizitoriu) nu este clar prin ce se exprimă calitatea de membru al familiei inculpatului pentru victimă;

- victima infracțiunii, Cemîrtan Marin este fiul inculpatului, care este major, mai bine de 10 ani nu locuiește împreună cu părinții săi, este căsătorit și are o familie a sa, duce o altă gospodărie și convețuiește cu familia sa, iar în perioada de când locuiește separat de părinți nu a contribuit cu nimic la prosperarea gospodăriei lor și în momentul comiterii faptei se afla doar în oșpeție la aceștea;

- nu pune nimeni la îndoială faptul, că victima pentru inculpat este rudă a lui pe linie dreaptă, dar nicidecum nu este membru al familiei sale, condiție cerută de norma legală, deoarece nu conlocuia la momentul comiterii infracțiunii cu inculpatul și nu duceau o gospodărie comună și nici nu este copil în cazul locuirii separate;

- calitatea de membru al familiei inculpatului, victima a pierdut-o odată cu împlinirea majoratului și cu formarea propriei sale familii, precum și cu începutul locuirii separate de părinții săi;

- dreptul de a coabita cu părinții împreună îl au doar copiii, iar după ce aceștea pierd calitatea de copil prin atingerea majoratului, coabitarea împreună cu părinții o decid cu toții prin acord comun în temeiul afecțiunii și înțelegerii, fiind dreptul părinților să-i permită fiului, fiicei să coabiteze cu ei împreună, dar nu și o obligație de a-i întreține după această vîrstă;

- instanța de apel nu a dat apreciere probelor acumulate la cauza penală care stau la baza actului de acuzare, probe care nici direct nici indirect nu demonstrează dacă Cemîrtan Marin locuia sau nu împreună cu inculpatul, condiție necesară cerută de prevederile art. 133¹ lit. a) Cod penal, așa cum nu explică nici calitatea lui conform art. 133¹ lit. b) Cod penal, dacă acesta locuia separat de familia inculpatului;

- instanța de apel neîntemeiat, la încadrarea acțiunilor inculpatului în temeiul art. 201¹ alin. (3) Cod penal a interpretat în sens larg noțiunea de copil, interpretînd această noțiune contrar prevederilor art. 51 alin. (1) al Codului familiei. Locuirea separată de Cemîrtan Ion a fiului major Cemîrtan Marin, nu poate fi interpretată în sensul art. 133¹ lit. b) Cod penal, deoarece Cemîrtan Marin este major și nu mai este copil în sensul juridic al acestei noțiuni;

- instanța de apel a tratat noțiunea de copil în sens larg, făcînd referire la o normă legală ce ar da noțiunea de copil în sens penal, ceea ce face acest lucru dubios, bazat pe presupuneri, iar conform art. 8 alin. (3) CPP, concluziile despre vinovăția persoanei de săvîrșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri și toate dubiile se interpretează în favoarea inculpatului;

- acțiunile lui Cemîrtan Ion, de drept și de fapt urmează a fi recalificate de pe art. 201¹ alin. (3) pe art. 151 alin. (1) Cod penal.

6. Verificînd argumentele invocate în recursurile declarate în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală (red. 27.10.2012), instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvîrșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a

comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Astfel, Colegiul lărgit menționează, că la calificarea acțiunilor lui Cemîrtan Ion, instanța de apel greșit a recalificat acțiunile acestuia de la art. 151 alin. (1) Cod penal la art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, concluzionînd că „fapta social periculoasă s-a produs în familie, iar tatăl și feciorul sunt membri ai familiei Cemîrtan și rude pe linie dreapta, fapta s-a produs în timpul cînd victima conlocuia cu părinții săi (respectiv și cu făptuitorul), deci calitatea de membru al familiei exista în momentul săvîrșirii faptei social periculoase”.

În acest sens, Colegiul lărgit reține, că prima instanță a constatat, că „la momentul comiterii infracțiunii de către Cemîrtan Ion, partea vătămată Cemîrtan Marin avea împlinită vîrsta de 29 de ani. În cadrul urmăririi penale s-a constatat că acesta își are propria sa familie și are un copil. Din declarațiile martorilor rezultă că Cemîrtan Marin locuiește și lucrează în Federația Rusă, iar în Republica Moldova și nemijlocit la casa părintească ultimul vine rareori, pentru a-și vizita fiul Marat care locuiește la părinții părții vătămate.

În această situație, Cemîrtan Marin poate fi considerat ca copil al inculpatului în sensul popular al cuvîntului și nu în sensul juridic al acestei noțiuni, or este evident că o persoană cu vîrsta de 29 ani, care locuiește separat de părinții săi, își are propriile surse de existență și propriul patrimoniu, își are propria familie și propriii săi copii, nu se încadrează în definiția dată de art. 51 alin. (1) Codul familiei și de art. 133¹ lit. b) Cod penal și nu poate fi considerat sub acest aspect copil și membru al familiei”.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit ține să menționeze că constatarea instanței de apel referitor la faptul, că Cemîrtan Marin se afla la evidență permanentă în casa părintească, deși lucra vremelnic în Federația Rusă, regulat venea acasă la copilul său, care era lăsat în grija bunicilor, s-a aflat în casa părintească pînă la incident mai mult de o lună, automobilul său se afla în gospodăria părintească, este neîntemeiată și declarativă, deoarece există probe (declarațiile părții vătămate, a martorilor Nazaria Emilia, Varzari Ina, Corobcă Vera, Cemîrtan Maria, Cemîrtan Elena, Alexandru Victor și Cemîrtan Marat), care confirmă, că Cemîrtan Marin a venit la casa părintească de 2-3 ori în 10 ani, deși și-a lăsat copilul la bunici, el nu locuia permanent cu părinții săi și nu ducea o gospodărie comună cu aceștia, deoarece lucrează și locuiește în Federația Rusă, împreună cu soția sa cu care are familie proprie, iar în momentul comiterii infracțiunii a venit singur, fără soție, doar în vizită la părinți pentru a-și vedea feciorul.

Din Recomandarea CSJ nr. 29 din 01.11.2012 Cu privire la judecarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală nu rezultă, că în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, nu se permite recalificarea acțiunilor inculpaților în alte componente de infracțiuni mai blînde. Astfel, instanța de apel greșit a motivat, că instanța de fond nu era în drept de a recalifica acțiunile inculpatului.

Astfel, Colegiul lărgit constată, că prima instanță just a reîncadrat acțiunile inculpatului Cemîrtan Ion din art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, care este mai blîndă.

Cu referire la pedeapsa aplicată, Colegiul lărgit constată, că prima instanță corect a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivele acesteia, de faptul că partea vătămată a inițiat conflictul, precum și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea: de personalitatea inculpatului, căința sinceră, că este pensionar, a atins vârsta de 62 ani și avînd o experiență bogată de viață este capabil să conștientizeze cele comise, iar corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă fără izolarea lui de societate și astfel aplicîndu-i o pedeapsă condiționată prevăzută de art. 90 Cod penal.

Prin urmare, se impune soluția de admitere a recursurilor declarate de către partea vătămată Cemîrtan Marin și avocatul Artene Sergiu în numele inculpatului Cemîrtan Ion, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea în totul a sentinței primei instanțe.

7. Pentru aceste motive, în conformitate cu art. 434, art. 435 alin.(1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de către partea vătămată Cemîrtan Marin și avocatul Artene Sergiu în numele inculpatului **Cemîrtan Ion**, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 aprilie 2013, cu menținerea în totul a sentinței Judecătoria Călărași din 10 decembrie 2012 în privința lui **Cemîrtan Ion Nicolae**.

Cemîrtan Ion Nicolae urmează a fi eliberat imediat din arest din sala de ședință.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 24 decembrie 2013, ora 09⁵⁰.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Covalenco Elena

Nicolaev Ghenadie

Gordilă Nicolae